

BADANIA NAUKOWE I WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

BADANIA NAUKOWE

W realizacji badań naukowych w latach 1982-1995 można wyróżnić dwa ważne okresy ze względu na sposób i źródła finansowania badań, szczególnie prac umownych.

W latach 1982-1990 realizacja badań naukowych przebiegała w dwóch płaszczyznach: badań własnych i badań umownych – prowadzonych na zlecenie instytucji naukowych i jednostek gospodarki uspołecznionej.

Badania własne, finansowane z funduszy Uczelni, obejmowały zagadnienia badawcze odzwierciedlające charakter poszczególnych jednostek, jak i specjalizację nauczycieli akademickich. Badania te stanowiły najobszerniejszą grupę tematyczną i oscylowały wokół zagadnień praktycznych (np. na rzecz oświaty – głównie kierunki pedagogiczne). W badaniach tych, zwłaszcza u młodych pracowników nauki, dominowały prace związane z uzyskiwaniem kolejnych stopni naukowych.

Ponieważ tematyka i zakres tych prac zostały szczegółowo przedstawione w rozdziałach dotyczących poszczególnych jednostek organizacyjnych, w niniejszym opracowaniu ograniczono się jedynie do prezentacji głównej problematyki badawczej ujętej jako wiodące kierunki badań naukowych.

WIODĄCE KIERUNKI BADAŃ NAUKOWYCH W POSZCZEGÓLNYCH JEDNOSTKACH ORGANIZACYJNYCH UCZELNI¹

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

Instytut Filologii Polskiej

1. Nauka o literaturze
2. Językoznawstwo
3. Dydaktyka literatury i języka polskiego

Instytut Filologii Rosyjskiej

1. Literaturoznawstwo
2. Językoznawstwo rosyjskie
3. Metodyka nauczania języka rosyjskiego

Instytut Historii

1. Historia starożytna i średniowieczna
2. Historia nowożytna i najnowsza
3. Dydaktyka historii

Instytut Nauk Społecznych

1. Historia filozofii w Polsce w I połowie XX wieku
2. Tradycja jako problem badawczy w naukach społecznych
3. Postawy społeczne i zawodowe oraz systemy wartości życiowych młodzieży studenckiej
4. Historia myśli społeczno-wychowawczej i socjalistycznej w Polsce

¹ Sprawozdanie z działalności naukowo-badawczej za rok 1983.

5. Współczesne ruchy polityczne i ich doktryny
6. Zagadnienia planowania gospodarczego w PRL
7. Wybrane zagadnienia rozwoju gospodarczego krajów rozwijających się

Katedra Filologii Romańskiej

1. Językoznawstwo
2. Kwantyfikacja w językach romańskich
3. Literaturoznawstwo romańskie

Katedra Historii Oświaty i Wychowania

1. Dzieje oświaty i myśli pedagogicznej w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem Małopolski w XV-XX w.
2. Dzieje polskiej historiografii oświatowo-pedagogicznej
3. Metodologiczne problemy badań historyczno-oświatowych
4. Teoretyczne problemy dydaktyki historii i wychowania obywatelskiego

Katedra Pedagogiki

1. Funkcje opiekuńczo-wychowawcze szkoły środowiskowej
2. Postawy i wartości współczesnej młodzieży
3. Wzory i normy zachowań w grupie studenckiej
4. Optymalizacja działalności opiekuńczo-wychowawczej
5. Metodyka pracy opiekuńczo-wychowawczej
6. Geneza, rozmiary i kompensacja sieroctwa społecznego
7. Metody badań w pedagogice społecznej służące diagnozowaniu potrzeb opiekuńczo-wychowawczych
8. Konstrukcja i weryfikacja testu wiadomości z dydaktyki
9. Dyfuzje innowacji pedagogicznych w systemie wychowawczym szkoły
10. Uwarunkowania społeczno-pedagogiczne przestępczości nieletnich

Katedra Pedagogiki Specjalnej

1. Oligofrenopedagogika
2. Surdopedagogika
3. Pedagogika terapeutyczna

Samodzielny Zakład Bibliotekoznawstwa

1. Historia książki XVI-XX wieku
2. Dzieje czasopiśmiennictwa polskiego w XIX i XX wieku
3. Dzieje i funkcje bibliotek w Krakowie w XIX i XX wieku
4. Księgarstwo i działalność wydawnicza w Krakowie w XIX i XX wieku

WYDZIAŁ GEOGRAFICZNO-BIOLOGICZNY

Instytut Biologii

1. Entymologia
2. Herpetologia
3. Chronobiologia i fizjologiczne aspekty tego zagadnienia
4. Fizjologiczne aspekty uwarunkowań produktywności fotosyntetycznej roślin niższych
5. Fizjologiczne zagadnienia symbiozy między organizmami roślinnymi i zwierzęcymi
6. Ekologia i ochrona środowiska
7. Dydaktyka biologii

Instytut Geografii

1. Zagadnienia fizyczno-geograficzne Mongolii
2. Rozwój wybranych regionów Karpat i Wyżyny Małopolskiej
3. Zagadnienia hydrogeologiczne i hydrologiczne w wybranych regionach
4. Dydaktyka geografii

WYDZIAŁ MATEMATYCZNO-FIZYCZNO-TECHNICZNY

Instytut Matematyki

1. Równania i nierówności funkcyjne
2. Równania różniczkowe cząstkowe
3. Dydaktyka matematyki na różnych poziomach nauczania

Instytut Techniki

1. Automatyka napędu elektrycznego
2. Nieniszczące metody badań lin stalowych
3. Tribologiczne cechy warstwy nawęglonej
4. Dydaktyka przedmiotów technicznych – Treści i metody nauczania techniki na kierunkach pedagogicznych (nauczanie początkowe, pedagogika specjalna)

Samodzielny Zakład Fizyki

1. Fizyka ciała stałego
2. Spektroskopia
3. Astrofizyka – badania gwiazd zmiennych
4. Dydaktyka fizyki – intensyfikacja procesu nauczania fizyki

Samodzielny Zakład Chemii

1. Synteza i badania własności fizykochemicznych oraz farmakologicznych związków organicznych, biologicznie czynnych

JEDNOSTKI MIĘDZYWYDZIAŁOWE

Centralny Ośrodek Technologii Nauczania

1. Dydaktyka szkoły wyższej
2. Technologia kształcenia

Centralny Ośrodek Metodyczny Studiów Nauczycielskich

1. Badania i prace wdrożeniowe w dziedzinie dydaktyk przedmiotowych
2. Problemy doboru kandydatów na studia nauczycielskie
3. Doskonalenie koncepcji kształcenia nauczycieli w szkołach wyższych
4. Badania nad przebiegiem procesu dydaktycznego w szkołach kształcących nauczycieli

UMOWNA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZA

W tym okresie w latach 1982-1985 główne kierunki badań naukowych finansowane były w ramach tzw. badań centralnie sterowanych, tj.: Rządowych programów badawczo-rozwojowych, Problemów węzłowych, Międzyresortowych problemów badań podstawowych, Problemów resortowych.

Prace umowne wykonywane w Uczelni w większości wchodziły w zakres tych problemów i podejmowane były na zlecenie instytucji naukowych. W tym czasie nie prowadzono w Uczelni koordynacji pierwszego stopnia, nie wykonywano także prac w zakresie Rządowych programów badawczo-rozwojowych.

W 1982 roku zakończono prace w ramach następujących problemów węzłowych²:

„Akceleracja rozwoju dzieci i młodzieży pod względem fizycznym i społecznym”, koordynacja 2°, (PW.11.4.V.1.0) – kierownik, doc. Czesław Majorek;

„Treści wychowania i kształcenia ogólnego”, (PW.11.4.III.A) – kierownik, doc. Wiesław Stawiński.

W latach 1982-1985 corocznie realizowano kilkanaście tematów w ramach Międzyresortowych problemów badań podstawowych i Problemów resortowych na podstawie rocznych zleceń, otrzymywanych od koordynatorów I- bądź II-stopnia. Niżej wymieniono tylko te tematy, które wykonywane były nieprzerwanie przez cały powyższy okres:

„Teorie matematyczne i ich zastosowanie” (MR.I.1)

„Równania i nierówności funkcyjne” – kierownik, prof. Zenon Moszner.

„Kształcenie nauczycieli matematyki” – kierownik, doc. Stefan Turnau.

„Rozwijanie aktywności uczniów w procesie nauczania matematyki” – kierownik, doc. Stefan Turnau.

² Sprawozdanie z działalności naukowo-badawczej za rok 1983.

„Kształtowanie pojęć probabilistycznych w okresie propedeutycznym nauczania rachunku prawdopodobieństwa” – kierownik, dr Adam Płocki.

„Badania rozwiązań równań różniczkowych cząstkowych – kierownik, dr Jan Górowski.

„Rewaloryzacja zespołów zabytkowych na tle rozwoju miast” (MR.I.6)

„Ekonomiczne przesłanki procesu rewaloryzacji wybranych zespołów zabytkowych” – kierownik, doc. Juliusz Jasiński.

„Fizjologia i patologia rozrodu i wieku rozwojowego oraz zdrowia rodziny” (MR.III.13) – kierownik, doc. Jadwiga Baran.

„Badania mechanizmów regulujących rytmy biologiczne u zwierząt i człowieka” – kierownik, prof. Henryk Lach.

INNE PRACE UMOWNE

Były to prace wykonywane na zlecenie podmiotów gospodarczych, organów administracji państwowej, placówek naukowych, nie finansowane z budżetu centralnego w ramach badań centralnie sterowanych.

W 1982 roku gwałtownie zmniejszyła się ilość tych prac wykonywanych w Uczelni. Było to wynikiem ogólnej sytuacji społeczno-gospodarczej w kraju. Przykładowo w roku 1981 realizowano 55 zleceń, a w 1982 r. – już tylko 16. W pozostałych latach do roku 1990 liczba ta nie została przekroczona.

Pośród kilkudziesięciu tematów realizowanych w analizowanym okresie na uwagę zasługują przede wszystkim badania nad nieniszczącą metodą badania lin stalowych, prowadzone przez dra inż. Romana Martynę w Instytucie Techniki. W ich wyniku uzyskano dwa patenty krajowe, mianowicie:

P-149290. „Czujnik defektografu magnetycznego do wyznaczania długich zmian przekroju”;

P-152781. „Układ elektroniczny czujnika długich zmian przekroju”.

P-149290 uzyskał również ochronę na terenie Czechosłowacji – PV-262666.

Wynalazkami tymi i metodą nieniszczącego badania lin stalowych zainteresował się Zakład Elektroniki Górniczej w Tychach, który zakupił od Uczelni licencję na ich stosowanie w produkcji swoich urządzeń³.

UMOWNA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZA W LATACH 1986-1990

W 1985 roku zakończono prace badawcze w ramach poprzedniej struktury. Jako badania centralnie sterowane, finansowane z budżetu stanowią następujące programy badawcze:

Centralne Programy Badań Podstawowych (CPBP)

³ Umowa licencyjna z dnia 30 września 1987.

Centralne Programy Badawczo-Rozwojowe (CPBR)

Zamówienia Rządowe:

Resortowe Programy Badań Podstawowych (RPBP)

Resortowe Programy Badawczo-Rozwojowe (RPBR)

Zaraz po zatwierdzeniu programów centralnie sterowanych, pracownicy Uczelni aktywnie włączyli się w ich realizację. Było to o tyle łatwiejsze, że część z tych programów stanowiła prostą kontynuację problemów węzłowych, międzyresortowych bądź resortowych. Już w 1986 roku rozpoczęto w Uczelni realizację 35 tematów w ramach centralnych programów badawczych, z czego 14 jako CPBP, 20 – jako RPBP oraz 1 – w ramach CPBR.

Ważnym etapem działalności badawczej było powierzenie koordynacji II stopnia, w ramach programu RP.III.30 „Unowocześnienie procesu dydaktycznego – model dydaktyk szczegółowych”, następujących grup tematycznych:

Dydaktyka języka polskiego – kierownik, doc. Zenon Uryga

Dydaktyka języka rosyjskiego – kierownik, doc. Janusz Henzel

Dydaktyka historii – kierownik, prof. Czesław Majorek

Dydaktyka biologii – kierownik, doc. Wiesław Sławiński

Dydaktyka geografii – kierownik, doc. Zbigniew Ziolo

Po przemianowaniu Samodzielnego Zakładu Fizyki w Instytut Fizyki i wzmocnieniu kadrowym poprzez pozyskanie kilku samodzielnych pracowników nauki, podjęto badania z zakresu fizyki cząstek elementarnych, biofizyki i astrofizyki w ramach następujących problemów:

„Teoretyczne wyznaczanie charakterystyk promienistych i struktury atomów wieloelektronowych” (CPBP.01.06) – kierownik, doc. Jacek Migdałek.

„Ultraślaba luminiscencja generowana oddziaływaniami modulowanymi w modelowych układach biologicznych” (CPBP.01.12) – kierownik, prof. Janusz Sławiński.

„Badanie emisji fotonowych normalnych i patologicznych układów fizjologicznych i ich modeli” (RP.II.13) – kierownik, prof. Janusz Sławiński.

„Badania gwiazd zmiennych – rozwój obserwacji prowadzonych w warunkach górskiego Obserwatorium Astronomicznego” (RP.I.11) – kierownik, doc. Jerzy Kreiner.

W całym okresie obowiązywania centralnych programów badawczych, tj. w latach 1986-1990 w Uczelni wykonywano przeciętnie około 40 tematów finansowanych z tego źródła. Oprócz wcześniej wymienionych, niżej przedstawiamy tylko te, które realizowano nieprzerwanie w całej pięcioletniej.

„Język prasy przełomu XIX i XX w.” (CPBP.08.11.5.2.12) – kierownik, doc. Maria Schabowska.

„Optymalizacja systemu pedagogicznego kształcenia i dokształcania nauczycieli” (CPBP.08.17.IV.B) – kierownik, prof. Józef Kuźma.

„Badania nad jakością i zakresem treści kształcenia i wychowania zawartych w nowych programach nauczania wdrożonych do praktyki w szkołach podstawowych” (CPBP.08.17.II.E.3) – kierownik, prof. Jerzy Jarowiecki.

„Rola szkoły elementarnej w kształceniu świadomości narodowej społeczeństwa polskiego w XV-XX w.” (CPBP.08.08) – kierownik, prof. Czesław Majorek.

„Problemy przestrzenne restrukturyzacji i modernizacji przemysłu Górnośląsko-Krakowskiego Makrookręgu Przemysłowego” (CPBP.03.12.1.07) – kierownik, prof. Lech Pakuła.

„Rola ładunku swobodnego w procesach polaryzacji i relaksacji dielektrycznej” (CPBP.01.12.6.18) – kierownik, doc. Władysław Ptak.

„Wykorzystanie porostów epifitycznych jako bioindykatorów środowiska leśnego w południowo-wschodniej Polsce” (CPBR.11.4)

„Zapożyczenia w polskim słownictwie botanicznym” (RP.III.27.IV.6.4.1) – kierownik, dr Anna Spólnik.

„Rozwój polskiego słownictwa flisackiego i żeglarskiego” (RP.III.217.IV.6.7) – kierownik, dr Jan Ożdżyński.

„Gwarowe nazwy roślin obcego pochodzenia” (RP.III.27.IV.6.4.2) – kierownik, dr Ludwika Wajda-Adamczyk.

„Interakcja cech temperamentalnych i intelektualnych jako wyznacznik efektywności funkcjonowania poznawczego i społecznego” (RP.III.25.V) – kierownik, dr Andrzej Beauvale.

„Dobowe zmiany określonych nukleotydów adeninowych w erytrocytach wywołane egzogenną insuliną” (RP.II.12.3.03) – kierownik, prof. Henryk Lach.

„Diagnoza skuteczności kształcenia nauczycieli na studiach matematycznych” (RP.III.30.V.1) – kierownik, doc. Dobiesław Brydak.

„Rola i funkcje technicznych środków nauczania w uczelniach pedagogicznych” (RP.4.9.4) – kierownik, dr Ryszard Ostrowski.

W Instytucie Matematyki realizowano 6 tematów w ramach problemu CPBP.01.01. „Równania i nierówności funkcyjne”. Była to prosta kontynuacja tego problemu, figurującego wcześniej jako MR.I.1.

Umowna działalność badawcza przynosiła konkretne wyniki merytoryczne przekazywane zleceniodawcom w formie corocznych sprawozdań. W jej wyniku pozostawały w Uczelni znaczące środki finansowe oraz aparatura i sprzęt zakupione do realizacji tych poszczególnych zleceń. Z reguły zleceniodawcy wyrażali zgodę na pozostawienie zakupionych urządzeń na własność jednostkom organizacyjnym, w których wykonywano dany temat.

Oczywiście wymierne korzyści uzyskiwali wykonawcy badań w postaci dorobku naukowego oraz honorarium, które niejednokrotnie stanowiło istotne źródło dodatkowych dochodów do skromnego uposażenia pracowników naukowych.

W roku 1990 nastąpiła kolejna, bardzo istotna zmiana w finansowaniu badań z budżetu centralnego. Zaniechano kontynuacji badań centralnie sterowanych i rozpoczęto prace nad nowym systemem finansowania i organizacji badań naukowych.

W piśmie z dnia 5 marca 1990 r. (DB-0183-21/90) skierowanym do rektora Uczelni, podsekretarz Stanu w Ministerstwie Edukacji Narodowej pisał m.in.: „Szczególny okres przejściowy, jakim jest rok 1990 – przed przewidywaną reformą systemu organizacji i finansowania nauki – stwarza konieczność zapewnienia uczelniom warunków do kontynuacji prowadzonych badań naukowych i jednoczesnego przygotowania do podjęcia nowych zadań w zreformowanym systemie działalności naukowej w kraju”.

System ten polegać miał przede wszystkim na tym, że Uczelnia – oprócz środków finansowych otrzymywanych na działalność dydaktyczną i wychowawczą – miałyby przyznawane fundusze wyłącznie na realizację badań naukowych.

Zgodnie z cytowanym wcześniej pismem: „Dysponentem przyznanych uczelni środków jest rektor. Ocena projektów badawczych i szczegółowy podział tych środków powinny być dokonywane przy udziale kolegialnych organów w oparciu o wnioski zebrane w drodze konkursowej od zainteresowanych jednostek organizacyjnych uczelni”.

Na rok 1990 na dofinansowanie prac badawczych Rektor otrzymał kwotę 800 mln złotych, ze środków ówczesnego Centralnego Funduszu Rozwoju Nauki i Techniki. Kwota ta została rozdysponowana zgodnie z trybem zalecanym przez Ministerstwo Edukacji Narodowej w następujący sposób.

Po wnikliwej analizie – zgłoszonych przez poszczególne jednostki organizacyjne tematów – i pozytywnej opinii Senackiej Podkomisji ds. Badań Naukowych z dnia 26 czerwca 1990 roku otrzymane fundusze zostały przydzielone na realizację 40 tematów badawczych, w tym dla: Wydziału Humanistycznego (18 tematów), Wydziału Geograficzno-Biologicznego (6 tematów), Wydziału Matematyczno-Fizyczno-Technicznego (16 tematów) – na łączną kwotę 643,5 mln zł. Pozostała kwota stanowiła rezerwę na ewentualne dofinansowania, odwołania i pokrycie honorariów dla recenzentów przy odbiorze prac⁴.

Przedstawiony wyżej tryb i sposób rozdziału funduszy został w następnych latach przyjęty przez rektora i dziekanów do przyznawania środków finansowych na realizację tematów badawczych, w ramach badań własnych i działalności statutowej.

⁴ Protokół z posiedzenia Senackiej Podkomisji ds. Badań Naukowych z dnia 26 czerwca 1990 r.

**ORGANIZACJA I FINANSOWANIE BADAŃ NAUKOWYCH
W LATACH 1991-1995**

Na mocy ustawy z dnia 12 stycznia 1991 roku utworzony został Komitet Badań Naukowych⁵. Urząd ten został jedynym dysponentem środków finansowych, przeznaczonych w budżecie centralnym na finansowanie nauki. Środki te przyznawane są także szkołom wyższym w formie dotacji na: działalność statutową, badania własne, indywidualne projekty badawcze (granty), działalność ogólnotechniczną i wspomagającą badania (DOT).

Przez działalność statutową jednostki rozumie się m.in. realizację badań naukowych prowadzonych w jednostce w sposób ciągły, wynikających ze specjalizacji jednostek.

Środki te przyznawane są dla określonych przez statut uczelni jednostek podstawowych, w naszym przypadku wydziałów, na podstawie opracowanych przez dziekanów wniosków. Wysokość przyznanych środków zależna jest od oceny merytorycznej wydziału lub jednostek wchodzących w jego skład, opartej na informacjach zawartych we wniosku i w aktualizowanej corocznie ankiecie dotyczącej wydziału oraz od zakwalifikowania jednostki do określonej kategorii.

KBN przyznaje fundusze na finansowanie lub dofinansowanie działalności statutowej dla jednostek zaliczanych do kategorii AA, A, B, C. Otrzymane przez wydziały kwoty rozdzielane są przez dziekanów, którzy ustalają kryteria i sposób ich rozdziału.

Wydziały: Pedagogiczny, Geograficzno-Biologiczny oraz Matematyczno-Fizyczno-Techniczny zakwalifikowane zostały do kategorii C, a Wydział Humanistyczny i Katedra Astronomii do kategorii B.

W 1991 r. na działalność statutową ostatecznie przyznano Uczelni kwotę 977,5 mln zł. Wysokość środków otrzymanych przez poszczególne wydziały Uczelni ukazuje tabela.

Tabela. Wysokość środków na działalność statutową w latach 1992-1995

Wydział	Lata			
	1992	1993	1994	1995
	Kwota:			
	w mln zł		w tys. zł	
Humanistyczny	1 100	1 100	1500	195.0
Pedagogiczny	242	550	700	80.0
Matematyczno-Fizyczno-Techniczny	1 115	570	1 420	146.5
Geograficzno-Biologiczny	610	660	880	111.0

⁵ Dz.U., 1991, nr 8, poz. 28.

Główne problemy badawcze realizowane w ramach działalności statutowej zawarte są w materiałach przedstawianych corocznie KBN we wnioskach jako Plan-informacja o prowadzonych w sposób ciągły badaniach naukowych, bądź jako Plan zadaniowo-finansowy Wydziału.

BADANIA WŁASNE

Badania własne merytorycznie nie różniły się niczym od wykonywanych w latach poprzednich. Istnieje natomiast zasadnicza różnica w ich finansowaniu. Otóż, badania te nie są finansowane ze środków na szkolnictwo wyższe, lecz ze środków ustalonych w budżecie państwa w pozycji „nauka”.

Zgodnie z Uchwałą Nr 43 Komitetu Badań Naukowych z dnia 15 lutego 1993 roku: „Dotacja na badania własne przyznawana jest na finansowanie badań naukowych służących przede wszystkim rozwojowi naukowemu młodej kadry naukowej oraz kształtowaniu specjalizacji naukowej szkoły wyższej”.

Podział otrzymanych środków dokonywany jest na zasadzie konkursu wewnątrzuczelnianego, przy czym, zgodnie z opinią Senackiej Komisji ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą, preferowane są tematy zgłaszane przez młodych pracowników naukowych, związane z przygotowaniem rozpraw doktorskich i habilitacyjnych.

W latach 1991-1995 na finansowanie badań własnych KBN przyznał dotacje w następującej wysokości:

1991 – 1.870 mln zł

1992 – 634 mln zł

1993 – 569 mln zł

1994 – 3.700 mln zł

1995 – 436.3 tys. zł

Z funduszy tych finansowanych jest corocznie około 100-200 tematów badawczych.

INDYWIDUALNE PROJEKTY BADAWCZE (Granty)

Jest to nieznaną w latach poprzednich formą finansowania badań naukowych. Według definicji Komitetu Badań Naukowych⁶: „Przez projekt badawczy należy rozumieć zadanie naukowe, zmierzające do osiągnięcia celu określonego w opisie projektu”.

W myśl tej Uchwały „Komitet może wyodrębnić środki na finansowanie projektu badawczego zgłoszonego przez promotora pracy doktorskiej; celem tego

⁶ Zob. Załącznik do uchwały z dnia 16 czerwca 1993 r. (Nr 17/93).

projektu powinno być przygotowanie rozprawy doktorskiej” – popularnie „grant promotorski”.

Tematyka „grantów” proponowana jest przez pracowników nauki, którzy mogą składać wnioski bezpośrednio do KBN, bądź za pośrednictwem Uczelni. Zakwalifikowanie „grantu” do realizacji, równoznaczne z otrzymaniem dotacji na ten cel, następuje w drodze konkursu ogólnopolskiego rozstrzyganego w KBN i uważane jest za wyróżnienie w środowisku naukowym.

Dotychczas w Uczelni wykonywano następujące „granty” (wg daty podpisania umowy):

1991

1. „Obserwacyjny model struktury wewnętrznej w układach podwójnych” – kierownik, mgr Jerzy Krzesiński (dotacja 20 mln zł).
2. „Ekologiczne uwarunkowania dynamiki aktywności i populacji” – kierownik, dr hab. Zofia Ciesielska (dotacja 100 mln zł).
3. „Modernizacja programów nauczania chemii w szkole podstawowej i ogólnokształcącej” – kierownik, dr Jan Paško (dotacja 19 mln zł).
4. „Kompetencje społeczne dzieci upośledzonych umysłowo i możliwość ich stymulacji” – kierownik, dr Jan Pilecki (dotacja 44,5 mln zł).
5. „Konkurs na pisma intymne” – kierownik, prof. Regina Lubas-Bartoszyńska (dotacja 30 mln zł).

1992

1. „Badanie metod wizualizacji mowy i ich zastosowanie w komputerowo wspomaganym nauczaniu dzieci z wadami słuchu” – kierownik, mgr Jolanta Zielińska (dotacja 40 mln zł).

1993

1. „Poszukiwanie podwójnych ciasnych jąder mgławic planetarnych” – kierownik, mgr Ewa Kuczawska (dotacja 30 mln zł).
2. „Niskoczęstotliwościowa relaksacja dielektryczna w kryształach PbZrO_3 i stałych roztworach $\text{PbZr}_x\text{Ti}_{1-x}\text{O}_3$ ” – kierownik, mgr Irena Zielińska (dotacja 30 mln zł).
3. „Kamieniec Podolski w okresie staropolskim” – kierownik, prof. Feliks Kiryk (dotacja 100 mln zł).
4. „Badania mechanizmów dyfuzji Fe w TiO_2 metodą spektroskopii mössbauerowskiej” – kierownik, prof. Krzysztof Ruebenbauer (dotacja 260 mln zł).
5. „Badanie obszaru przykatodowego łuku elektrycznego” – kierownik, dr Bartłomiej Pokrzywka (dotacja 250 mln zł).
6. „Badanie własności gromad galaktyk” – kierownik, dr hab. Piotr Flin (dotacja 206 mln zł).

7. „Formowanie tafocenozy karpologicznej w rzeczonym środowisku sedymentacyjnym” – kierownik, dr Władysław Cabaj (dotacja 47 mln zł).

8. „Stratygrafia i paleoekologia czerwonych osadów późnej kredy w pienińskim pasie skałkowym” – kierownik, mgr Krzysztof Bąk (dotacja 42 mln zł).

9. „Wpływ założeń politycznych na wybrane zagadnienia ludnościowe w krajach byłego ZSRR” – kierownik, prof. Andrzej Maryański (dotacja 127 mln zł).

1994

1. „Bibliografia metodyki nauczania języka polskiego 1970-1994” – kierownik, prof. Zenon Uryga (dotacja 280 mln zł).

2. „Strefy reakcji wietrznych na powierzchni wapieni jurajskich w obszarach o zróżnicowanej kumulacji zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego (na przykładzie zabytkowych budowli Krakowa i naturalnych osłonek poza obszarem miejskim)” – kierownik, dr Wanda Wilczyńska-Michalik (dotacja 297 mln zł).

1995

1. „Praktyczne badania efektywności komputerowo-laryngograficznej metody reedukacji mowy dzieci z wadami słuchu na drodze eksperymentu pedagogicznego” – kierownik, mgr Jolanta Zielińska (dotacja 7.000 zł).

2. „Obserwacje fotometryczne wybranych jąder mgławic planetarnych” – kierownik, mgr Ewa Kuczawska (dotacja 5.000 zł).

3. „Badanie rozpraszania romanowskiego w antyferroelektrycznym PbHfO_3 czystym oraz domieszkowanym jonami Ti^{3+} ” – kierownik, mgr Irena Jankowska-Sumara (dotacja 3.000 zł).

4. „Reaktywność pochodnych 5 cynamonylorodanin w reakcjach metylowania i wprowadzania selenu” – kierownik, mgr Waldemar Tejchman (dotacja 4.900 zł).

5. „Środkowoeuropejska polityka Czechosłowacji w okresie międzywojennym” – kierownik, dr Andrzej Essen (dotacja 7.000 zł).

6. „Poszukiwanie zmienności pulsacyjnej gwiazd wczesnych typów widmowych gromady h Persei” – kierownik, prof. Jerzy Kreiner (dotacja 15.000 zł).

Grant promotorski, wykonawca mgr Jerzy Krzesiński.

DZIAŁALNOŚĆ OGÓLNOTECHNICZNA I WSPOMAGAJĄCA BADANIA (DOT)

W ramach środków ustalonych w budżecie państwa na naukę Komitet Badań Naukowych dofinansowuje działalność ogólnotechniczną i wspomagającą badania (DOT), określoną w art. 3 ustawy o utworzeniu Komitetu Badań Naukowych, obejmującą m.in.:

- działalność wydawniczą,
- gromadzenie, konserwację i opracowywanie zasobów bibliotek naukowych oraz informacji bibliotecznej,

- dofinansowanie konferencji naukowych organizowanych w kraju,
- tworzenie zasobów oprogramowania dla sfery nauki, w tym zakup licencjonowanego oprogramowania służącego prowadzeniu badań oraz zakup komputerowych nośników informacji,
- prenumeratę czasopism naukowych.

W latach 1992-1994 KBN przyznał 516 mln zł oraz w roku 1995 – 50.0 tys. zł na dofinansowanie 28 konferencji naukowych organizowanych przez jednostki naukowo-dydaktyczne Uczelni. Kwotą 387 mln zł dofinansowano koszty wydania 20 publikacji naukowych, a w 1995 r. otrzymano 14,5 tys. zł jako dotację do kosztów wydania 3 książek.

Działalność naukowo-badawcza prezentowanego okresu przyniosła bogaty dorobek w postaci książek, monografii, rozpraw, artykułów, prac doktorskich i habilitacyjnych.

Należy zaznaczyć, że w tym burzliwym, obfitującym w przemiany społeczno-polityczne czasie nastąpił ogromny skok jakościowy prowadzonych badań. Zwiększył się kontakt pracowników naukowych z zagranicznymi ośrodkami naukowymi. Łatwiejszy jest dostęp do fachowej literatury światowej, a przede wszystkim unowocześniony został warsztat badawczy jednostek. Komputer jest codziennym narzędziem pracy. Poprzez komputerowe sieci łączności pracownicy mogą korzystać ze zbiorów bibliotecznych, biuletynów naukowych i innych niezbędnych danych praktycznie na całym świecie. Dostępna jest łączność faksowa. Zaspokojone zostały potrzeby w zakresie małej poligrafii.

Jest nadzieja, że te sprzyjające warunki zostaną w pełni wykorzystane i zawojują w najbliższym czasie w postaci publikacji krajowych i zagranicznych.